MANDRAGOLA

Nicolò Machiavelli

Seka Gašijošević
44552
771524

NIKOLO MAKIJAVELI

"M A N D R A G O L A"

TREĆI ČIN
X pojava – 39. str.
XI pojava – 40, 41, 42

PETI ČIN
IV pojava – 72
V – – 73, 74
VI – 75, 76
77.

Prevod: Vera Bakotić-Mijušković

Kalimako – Mićalović
Ligurio – Radisa
Giro – Ninoslav
Niča – Kantić
Lukrecija – Ljiljana
Gostrata – Dora
Fratar – Blaško
Žena – Vesna

PRVI ČIN

I POJAVA

/ Kalimako, Siro/

KALIMAKO

Siro, pričekaj, nešto si mi potreban.

SIRO

Evo me.

KALIMAKO

Mislim da te začudio moj nagli odlazak iz Pariza a sada te sigurno čudi što sam već mesec dana ovde a ništa ne radim.

SIRO

Tako .

KALIMAKO

Ako ti dosad nisam ispričao ono što se sada spremam da ti kažem to nije bilo iz nepoverenja prema tebi, već zato što držim da je ne govoriti o stvarima za koje čovek ne želi da se saznaju, ako ~~već nije na to primoran~~. Medjutim, pošto mislim da će mi biti potrebna tvoja pomoć, reći ću ti sve.

SIRO

Ja sam vaš sluga, a sluge nikada i ni za šta ne treba da zapitku gospodare, niti da se mešaju u njihove poslove; ali kada se ovi sami poveravaju, moraju im služiti verno. Tako sam uvek postupao i tako ću i sada učiniti.

KALIMAKO

Znam ja to.Mislim da si od mene već hiljadu puta čuo,ali ne mari ako to čuješ i hiljadu prvi put,da su me moji staratelji kad mi je bilo deset godina,posle smrti moga oca i majke,poslali u Pariz,gde sam ostao dvadeset godina.Kada se navršilo deset godina,upadom ~~kraljx~~ kralja Karla počeli su u Italiji ratovi koji su upropastili zemlju,te rešim da se više ne vratim u domovinu i da ostanem u Parizu,smatrajući da tamo mogu bezbednije živeti nego ovde.

~~SIRO~~ KALIMAKO

Tako je.

KALIMAKO

I pošto sam dao nalog da se rasproda sva moja imovina sem kuće, rešio sam da se nastanim tamo,~~i vrlo sam~~ gde ću srećno proživeti još deset godina.

SIRO

To mi je poznato.

KALIMAKO

Rasporedio sam svoje vreme delom na učenje,delom na zadovoljstva, delom na poslove;i bavio sam se svakom od ovih stvari u takvoj meri da jedna nije smetala drugoj.Stoga sam,kako ti je poznato, živeo neobično spokojno pomažući svakome i trudeći se da nikoga ne uvredim;i tako su mi,čini mi se,bili naklonjeni građjani i plemići,stranci i meštani,siromasi i bogataši.

SIRO

To je istina.

KALIMAKO

Ali Fortuni se učini da mi je suviše dobro,te mi posla u Pariz nekog Kamila Kalfučija.

SIRO

Počinjem da nagadjam u čemu je vaša nevolja.

KALIMAKO

Njega sam,kao i ostale Firentince,često pozivao u kuću svoju kuću,i jednog dana počeli smo u razgovoru da se prepiremo oko toga da li su žene lepše u Italiji ili u Francuskoj.Ja nisam mogao da raspravljam o Italijankama,jer sam bio mali kada sam napustio zemlju; medjutim,neki drugi Firentinac,koji je bio u društvu sa nama,počeo je da hvali Francusku,a Kamilo Italiju. Posle mnogih dokazivanja i s jedne i s druge strane,Kamilo u gnevu reče da,i ~~kada~~ bi ~~sve Italijanke bile nakaze~~,jedna njegova rodjaka mogla bi svojom lepotom svima da iskupi čast.

SIRO

Sada mi je jasno o čemu hoćete da govorite.

KALIMAKO

I on imenova gospu Lukreciju,ženu meser-Niče Kalfučija,čiju je lepotu ~~i ponešenje~~ toliko hvalio ~~k~~ sve nas zapanji ~~a~~ u meni je probudio toliku želju da je vidim,te,napuštajući sve druge planove i ne vodeći više računa da li je u Italiji rat ili mir, reših da dodjem ovamo.Kad sam stigao,utvrdio sam da glas o lepoti gospe Lukrecije mnogo zaostaje za istinom,što vrlo retko biva.A ja toliko gorim od želje da budem pored nje da ne mogu da se skrasim.

SIRO

Da ste mi o tome govorili u Parizu,znao bih vam dati savet, ali sada ne znam šta da kažem.

KALIMAKO

Nisam ti ovo rekao zato što su mi potrebni tvoji saveti već da se bar malo izjadam,a i zato da se pripremiš da mi pomogneš ako bude potrebno.

SIRO

Za to sam potpuno spreman,ali kakvu vi nadu imate?

KALIMAKO

Avaj! nikakvu,ili malu.Protiv mene je,pre svega,njena vrlo časna narav,kojoj su sasvim tudje ljubavne stvari; zatim,ona ima vrlo bogatog muža,koji joj se sav prepustio,te ona njime vlada,pa ako i nije mlad,nije ni sasvim star,kao što se čini; dalje,ona nema rodjaka ili bliskih ljudi s kojim a bi pošla na zabave,ili neke druge sedeljke,koje obično pričinjavaju radost mladim ženama.Od zanatlija joj niko ne dolazi u kuću, a sve njene sluškinje i sluge dršću pred njom,tako da ne postoji mogučnost ma za kakvo podmićivanje.

SIRO

Šta,dakle,mislite da učinite?

KALIMAKO

Ništa nije u toj meri beznadežno da nema puta i načina koji bi čoveku mogli pružiti nadu u ostvarenje;ma koliko sve to bilo nepouzdano,želja i odluka da se nešto preduzme čine da ne izgleda tako.

SIRO

Najzad,šta vam daje nadu?

KALIMAKO

Dve stvari: jedna je prostodušnost meser-Niče koji,mada doktor,jeste najlakoverniji i najgluplji čovek u Firenci; a druga,i njegova i njena želja da imaju decu;pa kako za šest godina braka još nisu dobili dete,a veomasu bogati,prosto umiru od želje da ga imaju.A postoji i treća: da je njena majka bila nekada pristupačna žena,ali sad je tako bogata da ne znam kako da joj se približim.

SIRO

Da li ste u vezi s tim već nešto pokušali?

KALIMAKO

Jesam,ponešto.

SIRO

A šta ?

KALIMAKO

Ti poznaješ onoga Ligurija što uvek dolazi kod mene na ručak. On je nekada bio provodadžija,a posle je počeo da prosjači ručkove i večere.Kako je on prijatan čovek,meser Niča je u dobrim odnosima s njim,a Ligurio ga iskorišćava; i mada ga ne poziva za trpezu,meser Niča mu ponekad daje novac na zajam.Ja sam se s njim sprijateljio,ispričao mu o svojoj ljubavi,a on je obećao da će kopati i nogama i rukama da mi pomogne.

SIRO

Pazite da vas ne prevari: izjelice obično nisu mnogo pouzdane.

KALIMAKO

To je tačno.Ipak,ako nekome poveriš nešto što mu donosi korist,ima osnova verovanju da će ti odano služiti.Obećao sam mu,ako uspe,dobru sumu novca;; a ako ne uspe,ućariće koji ručak i večeru u mojoj kući; ionako ne volim da jedem sâm.

SIRO

Šta je dosad obećao da će uraditi?

KALIMAKO

Obećao je da će ubediti meser-Niču da u maju krene sa ženom u ban

SIRO

Šta to nama koristi?

KALIMAKO

Meni? Taj boravak bi mogao da utiče na njen karakter,jer u takvim mestima ljudi se samo zabavljaju. Ja ću otići tamo i izvući ću iz svega toga što je moguće više zadovoljstva, i neću propustiti nijednu priliku da pokažem svoju raskoš, upoznaću se s njom i njenim mužem. Šta znam? Dogadjaji izviru jedni iz drugih,a vreme njima upravlja.

SIRO

To nije loše.

KALIMAKO

Jutros,kada je odlazio od mene,Ligurio je rekao da će razgovarati s meser-Ničom o tome,i da će me izvestiti.

SIRO

Evo ih,dolaze zajedno.

KALIMAKO

Ja ću se skloniti u stranu da bih mogao razgovarati sa Liguriom čim se rastane s doktorom. ~~Ti u medjuvremenu idi za svojim poslom, a ako bude potrebno da nešto uradiš,reći ću ti.~~

SIRO

Idem.

II POJAVA

/Meser Niča,Ligurio/

NIČA

Verujem da su tvoji saveti dobri,i sinoć sam razgovarao o tome sa svojom ženom.Reče mi da će mi danas odgovoriti,ali,pravo da ti kažem,ja nisam mnogo raspoložen za to.

LIGURIO

Zašto?

NIČA

Zato što se nerado odvajam od kuće.I ne svidja mi se što moram vući ženu,poslugu,prtljag.Sem toga,sinoć sam razgovarao sa nekoliko lekara.Jedan veli da idem u San Filipo,drugi u Poretu,treći u Vilu; a učinili su mi se prilično glupi; pravo da ti kažem,ovi doktori medecine ne znaju ni sami šta hoće.

LIGURIO

To što maločas rekoste mora da vam ~~je~~ teško pada,jer niste navikli da napuštate Firencu.

NIČA

Varaš se.Kada ~~sam bio~~ mladić,bio sam velika lutalica.Nije održan nijedan vašar u Pratu a da nisam tamo otišao, nema zamka u okolini koji nisam obišao; i znaj da sam bio i u Pizi i u Livornu,da,da.

LIGURIO

Vi ste sigurno videli karukolu u Pizi.

NIČA

Hoćeš da kažeš Verukolu?

LIGURIO

Ah! da,Verukolu.A jeste li videli more u Livornu?

NIČA

Naravno da sam ga video.

LIGURIO

Koliko je veće od Arna?

NIČA

Od Arna? Četiri puta,više od šest puta,gotovo sedam,rekao

LIGURIO

Doista se čudim što vama koji ste obišli toliko sveta odlazak u banju predstavlja takvu teškoću.

NIČA

Ti još mirišeš na majčino mleko,Misliš da je šala ispreturati svu kuću? Ipak toliko želim ~~da imam~~ decu da sam spreman na sve. Dela,porazgovaraj malo sa onim magistrima i vidi kud mi savetuju da idem.Ja ću za to vreme biti sa svojom ženom, a posle ćemo se naći.

LIGURIO

U redu.

III POJAVA

/ Ligurio,Klaimako/

LIGURIO

Ne verujem da na svetu postoji gluplji čovek od ovoga, a kako mu je samo Fortuna naklonjena! Bogat je,žena mu je lepa,mudra kreposna,sposobna da upravlja kraljevinom.Kako izgleda,retko se potvrdjuje ona poslovica o braku koja kaže da Bog stvara ljude,a da svako sebi nadje par,Jer često vidimo kako čovek od verdnosti uzima glupaču i,obrnuto,kako razborita žena dobija budalu.Medjutim,ova glupost je korisna,jer,zahvaljujući njoj,Kalimako može da se nada.Ali evo ga.Šta tu vrebaš, Kalimako?

KALIMAKO

Video sam te s doktorom pa sam čekao da se rastanete i da čujem šta si uradio.

LIGURIO

Znaš već kakav je to čovek: ima malo pameti,a još manje odlučnosti,i nerado napušta Firencu.Ipak sam uspeo da ga zagrejem te mi je na kraju rekao da će sve uraditi.I ako se za ovo odlučimo,verujem da ćemo ga nagovoriti; samo ne znam da li će nam to biti od koristi.

KALIMAKO

Zašto?

LIGURIO

~~Šta ja znam~~? Poznato ti je da u banje idu razni ljudi,pa bi mogao doći neko kome bi se madona-Lukrecija svidela kao i tebi, a taj bi mogao biti bogatiji i privlačniji od tebe; postoji opasnost da iz sveg ovog truda neko drugi ~~ne~~ izvuče korist.Može se desiti i to da,MADONA LUKRECIJA okružena mnoštvom udvarača.postane još nepristupačnija,ili,ako postane krotkija,da se okrene drugome,a ne tebi

KALIMAKO

~~Priznajem da mudro govoriš~~.Ali šta da radim? Za šta da se odlučim? ~~Kud da se okrenem~~? Ja moram preduzeti nešto veliko,pa makar to bilo opasno,štetno ili sramno.Bolje je umreti nego živeti ovako.Kad bih bar mogao da spavam,da jedem,da razgovaram, da nalazim zadovoljstva u ma čemu,bio bih strpljiviji i pouzdao bih se u vreme; ali tu nema leka,i ako ne preduzmem nešto što će me održati u nadi,sigurno ~~xx~~ ću presvisnuti; a pošto mi je jasno da ću umreti,ničega se ne bojim i spreman sam na svaku ludost,okrutnost ili gadost.

X X X

LIGURIO

Ne govori tako,stišaj plahovitost svoje duše.

KALIMAKO

Valjda ti je jasno da se bavim ovakvim mislima da bih je stišao.Moramo nastojati da onoga pošaljemo u banju,ili da nadjemo drugu mogućnost koja će mi uliti nadu,makar i lažnu,ako ne pravu; njom bih ispunio svoje misli i bar donekle ublažio ove svoje muke

LIGURIO

~~U pravu si; i ja ne tome radim.~~ BRAVO TAKO ← ide

KALIMAKO

Verujem ti,mada znam da ljudi slični tebi žive od toga što iskorišćavaju druge.Ipak,ne mislim da spadam u red prevarenih. Kada bi ti prema meni tako postupao,i ja to primetio,pokušao bih da ti se osvetim; ti bi izgubio pristup u moju kuću i nadu da ćeš dobiti ono što sam ti obećao.

LIGURIO

Ne sumnjaj u moju vernost,jer,bez obzira na korist o kojoj govoriš i kojoj se nadam,osećam da smo slične krvi i želim da ti se ova želja ispuni isto toliko koliko i ti sâm.Ali pustimo SAD to. Doktor mi je naložio da nadjem lekara i saznam u koju bi banju bilo najbolje da podje.Ti ćeš postupiti onako kako ja kažem. Treba da ispričaš kako si učio medecinu i da si već stekao prilično iskustva u Parizu; on će,onako bezazlen,lako u to poverovati; a kako si ti učen čovek,moći ćeš da mu izbrbljaš nešto na latinskom.

KALIMAKO

Kakva korist od toga!

LIGURIO

~~Evo kakve:~~ poslaćemo ga u onu banju u koju mi hoćemo,ili ćemo se odlučiti za nešto drugo što sam smislio,a što se može brže i sigurnije izvesti ~~nego putovanje u banju.~~

KALIMAKO

Šta kažeš?

LIGURIO

Kažem ti da će tvoja želja, ako budeš imao smelosti i poverenja u mene, biti ostvarena još koliko sutra u ovo doba. A ako bude hteo da ispita, što neće učiniti, da li si ti lekar ili nisi u nedostatku vremena, a i zbog hitnosti same stvari, koja će ga odvratiti od razmišljanja, on neće stići da nam pokvari plan, čak i kada bi o tome počeo da razmišlja.

KALIMAKO

Ti me vraćaš u život. Mnogo obećavaš, daješ mi suviše veliku nadu. Šta nameravaš da učiniš?

LIGURIO

Saznaćeš kada bude došlo vreme, a zasada nema potrebe da ti išta kažem, jer nećemo imati dovoljno vremena ni za delanje, a kamoli za priču. Sad idi kući i sačekaj me tamo; ja idem kod doktora, a ako ti ga dovedem, treba da pratiš moje reči i da se upravljaš prema njima.

KALIMAKO

Učiniću tako, iako se bojim da se ne izjalovi nada koju mi daješ.

. . .

Jeden herzlich Tag

Liebe meine und deine ist große
glücklich, ~~und~~ aber und ist

DRUGI ČIN

I POJAVA

LIGURIO, meser NIČA, SIRO

LIGURIO

Kao što rekoh, verujem da nam je sam bog poslao ovoga čoveka da bi se vaša želja ispunila. On je u Parizu stekao veliko iskustvo, a nemojte se čuditi što se u Firenci nije bavio svojom strukom; to je, pre svega, zato što je bogat, a zatim, što svakog časa treba da se vrati u Pariz.

NIČA

E pa brate, to je vrlo važno; ne bih hteo da me uvuče u neku klopku pa da me ostavi na cedilu.

LIGURIO

To ne treba da vas brine; jedino se možete bojati da on neće pristati, ali ako se prihvati lečenja, neće vas napustiti sve dok to lečenjene dovede do kraja.

NIČA

Što se toga tiče, ~~hoću da~~ verujem da si u pravu, ali što se njegovog znanja tiče, čim budem s njim razgovarao, reći ću ti da li je to čovek od nauke, jer mene on ne može prevariti.

LIGURIO

Baš zato što vas poznajem odvešću vas k njemu da s njim razgovarate. A ako posle toga razgovora ne steknete utisak da je po pdržanju, znanju i govoručovek dostojan poverenja, možete mi reći da ni ja nisam Ligurio.

NIČA

U redu, neka nas andjeo čuvar vodi. A gde taj stanuje?

LIGURIO

Tu, na ovom trgu, vidite ona vrata tamo preko puta.

NIŠA

U dobar čas.

LIGURIO

Eto, gotovo je. (Kuca.)1 - U originalu nema teksta u zagradi (Prim. prev.

SIRO

Ko je?

LIGURIO

Je li Kalimako tu?

SIRO

Da, tu je.

NIŠA

Što ne kažeš magister Kalimako?

LIGURIO

Njemu nije stalo do takvih sitnica.

NIČA

Ne govori tako; čini što ti je dužnost, a ako se uvredi, nek ide bestraga.

II POJAVA

KALIMAKO, meser NIČA, LIGURIO

KALIMAKO

~~Ko me to traži?~~

NIČA

Bona dies, domine magister?2 (Dobar dan, gospodine magistre. (Prim. prev.)

KALIMAKO

Et vobis bona, domine doktor.3(Dobar i vama, gospodine doktore. (Prim.prev.)

LIGURIO

Šta velite, a?

NIČA

Tako mi jevandjelja, dobro je!

LIGURIO

Ako hoćete da ostanem s vama, treba da govorite jezikom koji ja razumem, inače odoh.

KALIMAKO

Koje dobro?

NIČA

Kako da vam kažem? Tražim stalno ono što bi drugi izbegavao; ~~a to je - da~~ zadajem brigu i sebi i drugima. Eto, ja nemam dece, a želim ih, i da bih natovario sebi na vrat tu brigu, dolazim da vama smetam.

KALIMAKO

Nikada mi neće biti teško da ugodim vama i svim ljudima koji su preposni i česiti kao vi. Tolike godine sam se u Parizu trudio da steknem znanje samo zato da bih mogao koristiti ljudima vašeg kova.

NIČA

Velika vam hvala, a ako vam bude potrebno moje znanje, rado ću vas uslužiti. Ali, vratimo se "ad rem nostram".1 (Na našu stvar. (prim.prev.). Vi mislite da banja može koristiti mojoj ženi da zatrudni? Znam da vam je Ligurio sve rekao.

KALIMAKO

Tako je, ali da bi se vaša želja ispunila, potrebno je utvrditi uzrok neplodnosti vaše žene, jer uzroka može biti više. Nam causae sterilitatis sunt aut in semine, aut in matrice, aut in strumentis seminariis, aut invirga, aut in causa extrinseca.2 (Jer su uzročnici neplodnosti ili u semenu, ili u materici, ili u semenovodima, ili u muškom polnom organu, ili u nekom spoljnjem uzroku. (Prim. prev.).

NIČA

Što se mene tiče, budite bez brige; toliko su me zadivile vaše vrline da nema stvari u koju ne bih poverovao ili je učinio kad biste mi vi to preporučili.

LIGURIO

Ja mislim da treba da pregledate mokraću.

KALIMAKO

Bez sumnje, to je neophodno.

LIGURIO

Pozovi Sira; neka ode s doktorom po mokraću, pa nek se vrati, mi ćemo ga čekati kod kuće.

KALIMAKO

Siro, podji s MESER-NICOM. Ukoliko želite, mesere, vratite se odmah, pa ćemo već nešto pametno smisliti.

NIČA

Kako "ako želim"? Vratiću se začas, jer više verujem u vas nego u Ugri u svoje mačeve. u bilo šta drugo.

III POJAVA

Meser NIČA, SIRO

NIČA

Ovaj tvoj gospodar je čovek veoike vrednosti.

SIRO

I vredniji nego što mislite. Liebe meine und liebe deine.

NIČA

Francuski kralj ga svakako ceni.

SIRO

Vrlo mnogo.

NIČA

On zbog toga sigurno rado živi uFrancuskoj.

SIRO

NIČA

I u pravu je. U ovom gradu žive samo sitne duše; nikakva vrlina se ne ceni. Kada bi ovde živeo, niko ga ne bi ni pogledao. Ja to svhatam, jer sam imao dušu da ispustim dok sam nešto malo naučio; i, velikxm ti, teško meni da od toga moram živeti!

SIRO

Zaradjujete li sto dukata godišnje?

NIČA

Ni sto lira, ni sto groša, šta ti misliš! A to je zato što u ovom gradu neće ni pas zalajati za onim iz našeg staleža koji nije povezan s vlastima, a mi smo kadri samo da idemo na pratnje i u svatove, ili da povazdan sedimo na klupi u Ulici prokonzula i da mlatimo praznu slamu. Ali meni niko ne treba, ja nikomene želim zlo, već da onome kome je gore bude kao što je meni. Samo, ne bih hteo da se ovde moje reči prenose, da me ne stigne kakva globa ili nevolja, što bi mi zadalo muke.

siro

b$_u$di bez brige.

NIČA

Tu smo. Čekaj me ovde. Odmah se vraćam.

SIRO

Idite samo.

IV POJAVA

SIRO (sam)

SIRO

sigurno će ga ovaj nevaljalac Ligurio i moj šašavi gospodar uvaliti u neku bruku. A baš bi h voleo, samo kad bih bio siguran da se neće saznati; jer ako se sazna, biće u opasnosti moj život, a biće u opasnosti i gospodarov život i imovina. ~~već je pstao lekar, a ja još ne znam kakve su im namere, niti kakav je cilj ove njihove provare.~~ Ali evo doktora s nokširom u ruci; ko se ne bi smejao takvoj budali?

glüklichel

V POJAVA
Meser NIČA, SIRO

NIČA

Ja sam uvek sve činio po tvome.1(Ove reči Niča upućuje ženi Lukreciji dok izlazi iz kuće. (Prim.prev.), a sad hoću da ti činiš po mome. Da sam slutio da neću imati dece, radije bih se oženio seljankom. Siro, ~~jesi li tu~~? Podji za mnom. Koliko sam se namučio dok sam naterao onu moju glupu ženu da mi da ovu mokraću! A ne može se reći da joj nije stalo da ima decu, jer više o tome misli nego ja; ali čimhoću da je nateram da nešto uradi, tu su ti čitave priče.

SIRO

Treba imati strpljenja, žene se obično lepim rečima nateraju na ono što želi.

NIČA

Kakve lepe reči! Već mi je dodijala! Idi brzo i reci magistru i Liguriju da sam ovde.

SIRO

Evo ih, izlaze.

6

IV/ POJAVA

LIGURIO, KALIMAKO, meser NIČA

LIGURIO

Doktora ćemo lako ubediti; sa ženom će ići teže, ali i za to ćemo naći neki izlaz.

KALIMAKO

Jeste li doneli mokraću?

NIČA

Kod Siraje, pokrivena je.

KALIMAKO

Daj ovamo. Oh, ova mokraća ukazuje na bolesne bubrege.

NIČA

Kao da je nešto mutna, a tek je maločas dobijena.

KALIMAKO

Nemojte se čuditi. Nam mulieris urinae sunt semper majoris grossitiei et albedinis et minoris pulchritudinis quam virorum. Hujus autem, in caetera, causa est amplitudo canalium, mixtrio eorum quae ex matrice exeunt cum urina. (Jer ženina mokraća uvek je mutnija, guščja iružnija nego u muškarca. Tome je, izmedju osalog, uzrok širina kanala, mešavina mokraće i onoga što iz materice izlazi (Prim. prev.).

NIČA

Sveca mu njegovog! Ovaj na očigled postaje sve mudriji, gle kako lepo raspravlja o ovim stvarima.

KALIMAKO

Bojim se da je noću slabo pokrivena, zato joj je mokraća mutna.

NIČA

Imamona dobar pokrivač, ali pre nego što legne u krevet, po četiri sata ~~kleči~~ i čita očenaše; luda je što trpi hladnoću.

KALIMAKO

~~Najzad~~, doktore, vi ili imate poverenja u mene, ili ga nemate; ~~ili~~ ću vam dati siguran lek, ili neću. Što se mene tiče, ja ću vam ga ~~dati.~~ Ako imate poverenja, ~~dzećete~~ VAŠA ŽENA ĆE ~~ovaj~~ uzeti lek i ako od danas pa za godinu dana ~~vaša žena~~ ne bude držala dete u naručju, daću vam dve hiljade dukata.

NIČA

Samo recite, spreman sam ~~da vas poštujem i~~ da vam verujem više nego svome ispovedniku.

KALIMAKO

~~Treba da znate ovo~~; da bi žena zatrudnela, nema sigurnijeg sredstva odnapitka spravljenog od mandragole. Ovim sredstvom vršio sam opite više puta i njegova moć se uvek potvrdila; da ~~toga~~ njega nije bilo, francuska kraljica bi ostala nerotkinja, kao i mnoge druge princeze u toj državi.

NIČA

Je li to moguće?

KALIMAKO

Tako je kao što vam kažem. A Fortuna vam je naklonjena, ~~ajjer sam~~ poneo sam s a sobom sve što je potrebno za spravljanje tog napitka, pa ga možete dobiti kad go d zaležite.

NIČA

Kada bi trebalo da ga ona uzme?

KALIMAKO

Večeras, ~~posle večere~~, jer je mesec u dobrom položaju, a vreme me može biti pogodnije.

NIČA

To neće predstavljati veliku teškoću. Vi ga svakako ~~spravite~~ PRIPREMITE, a ja ću je već naterati da ga popije.

KALIMAKO

A sad treba voditi računa o ~~ovome~~ čovek koji prvi ima dodira sa ženom koja popije čaj lek, umire u roku od deset dana i ništa ga na svetu ne može spasiti.

NIČA

Pazi, bogati! Ne pristajem na takva mućkanja. Nećete me u to uvaliti. Dobro bisteе me udesili.

KALIMAKO

Smiri se, i tome ima leka.

NIČA

Kakvog leka?

KALIMAKO

Da odmah s njom legne neko drugi koji će, pošto provede s njom celu noć, uvući u seve sav otrov mandragole. Posle toga vi možete leći bez opasnosti.

NIČA

Ja na to ne pristajem.

KALIMAKO

Zašto?

NIČA

Jer neću od svoje žene da pravim drolju, a od sebe rogonju.

KALIMAKO

Šta to govorite, doktore? Reklo bi se da niste baš onako umni kao što sam mislio! Zar oklevate da učinite ono što je učinio kralj Francuske i toliki tamošnji plemiči?

NIČA

Pa koga da nadjem ko će pristati na takvu ludost? Ako mu kažem, neće hteti; ako mu ne kažem, varam ga, a to je slučaj za Veće osmorice; a ja neću da iam nezgode s njim.

KALIMAKO

~~Ako vam samo to zadaje brige~~, prepustite to meni.

NIČA

Kako da izvedemo sve to?

KALIMAKO

Reći ću vam: poslaću vam napitak ~~večerac, posle večere~~; vi ćete joj ga dati da popije, pa je odmah strpajte u krevet; neka sve to ~~bude okočetiri~~ časa. Zatim ćemo se vi, Ligurio, Siro i ja prerušiti, i poći da tražimo ~~na Novom trgu, na Starom trgu,~~ po celom ovom kraju; i prvom besposlenom momčini na koga budemo naišli, vezaćemo krpu na usta i batinama ćemo tog mangupa ugurati ~~u luću~~, u vašu sobu, ~~po mraku.~~ Strpaćemo ga u krevet, reći ćemo mu šta treba da radi ~~i neće biti nikakvih teškoća~~. Zatim ćete ga ujutro, pre zore, izbaciti i narediti svojoj ženi da se okupa, tada možete biti s njom do mile volje, i bez ikakve opasnosti.

NIČA

Slažem se, pošto ti veliš da su tako postupali kraljevi, knezevi i gospoda, ali, pre svega, da se ne raščuje, zbog Veća osmorice!

KALIMAKO

Pa ko bi mogao da priča?

NIČA

Ali Ostaje nam jedna teškóća, i to velika.

KALIMAKO

Koja?

NIČA

Da se ubedi moja žena? ja mislim da ona neće nikada pristati.

KALIMAKO

~~Imate pravo. Ali~~ Ja ne bih pristao da joj budem muž ako je ne bih mogao ~~m~~aterati da učini ono što ja hoću.

LIGURIO

Smislio sam kako da rešimo ovu stvar.

NIČA

Kako?

LIGURIO

Preko ispovednika.

KALIMAKO

Ko će privoleti ispovednika?

LIGURIO

Ti, ja, novac, naša i njegova lukavost.

NIČA

I pored svega, ja sumnjam daću je privoleti da govori sa ispovednikom.

LIGURIO

I tome ima leka.

KALIMAKO

Govori!

LIGURIO

Da je majka ~~temo~~ odvede.

NIČA

Njoj ona veruje.

LIGURIO

A ja znam da majka deli naše mišljenje. Hajde da požuriomo, već se smrkava. I ti, ~~Kalimako, poći~~. Napitak treba da bude gotov u dva sata; tada ćemo doći kod tebe. Doktor i ja idemo sad kod majke da je nagovoriomo; ja nju dobro poznajem. Zatim ćemo kod fratra. Izvestićemo vas o onome što budemo uradili.

KALIMAKO

Molim te, ne ostavljaj me samog!

LIGURIO

Ti kao da si sasvim izgubio glavu.

KALIMAKO

Pa kud da idem sada?

LIGURIO

Ovamo-onamo, ovom ili onom ulicom: Firenca je velika.

KALIMAKO

Umirem.

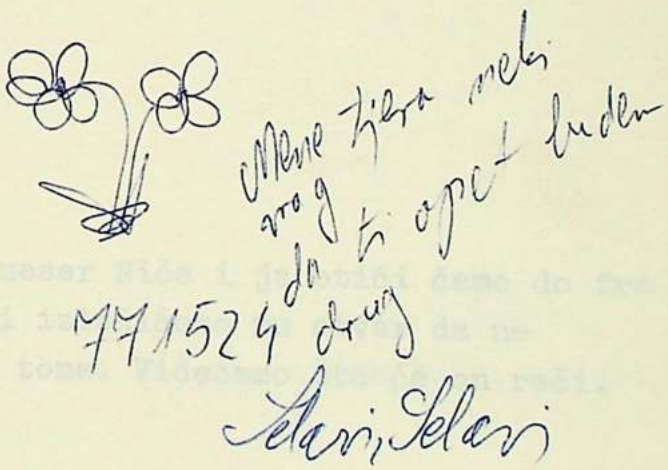

TREĆI ČIN

I POJAVA

SOSTRATA, meser NIČA, LIGURIO

SOSTRATA

Često sam slušala da od loših rešenja razborit čovek treba da izabere ono što je najmanje loše. Ako nema drugog načina da dobijete decu, treba izabrati ovaj, ukoliko se time ne opterećuje savest.

NIČA

Tako je.

LIGURIO

Vi podjite do svoje ćerke, a meser Niča i ja otići ćemo do fra Timotèa, njenog ispovednika, i izložićemo mu stvar da ne biste vi morali da govorite o tome. Videćemo šta će on reći.

SOSTRATA

Neka bude tako, Vi idite u CRKVU, a ja odoh do Lukrecije; nateraću je da bezulsovno govori s fratrom.

II POJAVA

Meser NIČA, LIGURIO

NIČA

Ti se, Ligurio, možda čudiš što su potrebna tolika natezanja da bi se privolela moja žena; ali kada bi znao sve, ne bi se tome čudio.

LIGURIO

Ja mislim da je to zato što su sve žene podozrive.

NIČA

Nije to. Ona je bila najkrotkije i najbezazlenije biće na svetu, ali jednom joj neka susedka reče da će zatrudneti ako se zavetuje da će četrdeset dana ići na prvu jutarnju misu ~~kod servita.l (Servita, sveštenički red.(Prim. prev.)~~ I ona se zavetovala i išla je tako možda dvadeset jutara. I, zamislite, jedan od onih fraterčina počeo da se vrti oko nje, tako da nije htela više da ide. Ipak je zlo što su oni koji bi morali da nam daju primer takvi. Zar ne?

LIGURIO

Kako da ne!

NIČA

Od onda je na oprezu kao zec; i ako joj se ma šta kaže, nalazi hiljadu razloga da se tome odupre.

LIGURIO

Ne čudim se više, ali šta je bilo s onim zavetom?

NIČA

Tražila je da bude razrešena.

LIGURIO

U redu. Ako imate dvadeset pet dukata, dajte mi ih; jer u ovakvim slučajevima treba potrošiti i fratra brzo pridobiti i dati mu nadu na još veće.

NIČA

Uzmi samo9 ne marim, nadoknadiću ja već to na nečemu drugom.

LIGURIO

Ti fratri su ovejani lukavci. I razumljivo je9 njima su poznati i naši i njihovi gresi; onaj ko nema iskustva s njima, mogao bi da nasedne i ne bi umeo da ih privoli za svoje namere. Stoga ne bih hteo da u razgovoru pokvarite sve, jer čovek koji kao vi provodi čitav dan u radnoj sobi razume se u knjige, ali ne ume da rasudjuje o svaodnevnom životu. (~~Ovaj je tako glup, bojim se da ne pokvari sve.~~)

NIČA

Reci mi šta trebada radim.

LIGURIO

Pustite da ja govorim, i nemojte ni reči progovoriti dok vam ne dam znak.

NIČA

~~Meni je pravo~~. Kakav znak ćeš mi dati?

LIGURIO

Zatvoriću jedno oko, ugrišću se za usnu. Ali ne! Izveššemo to drukčije. Koliko dugo niste razgovarali s fratrom?

NIČA

Ima više od deset godina.

LIGUIRO

Dobro je. Reći ću mu da ste ogluveli; a vi nemojte odgovarati, i da niste izuzstili ni reč, sem ako ne budemo vikali.

NIČA

Učiniću tako.

LIGURRO

Neka vas ne brine ako kažem nešto što će vam izgledati drukčije od onoga što želimo. Jer, sve će se uskladiti.

NIČA

U dobar čas.

III POJAVA

FRA TIMOTEO, ŽENA

FRATAR

Ako hoćete da se ispovedite, stojim vam na rappolaganju.

ŽENA

Danas ne mogu, čekaju me; i dosta mi je što sam se malo izjadala ovako, s nogu. Jeste li odslužili one mise posvećene Bogorodici?

RATAR

Jesam, gospodjo.

ŽENA

Uzmite sad ovaj [illegible]. i u toku dva meseca svakog ponedeljka

održite misu za pokojduše moga muža. ~~Mada~~ je bio gad od čoveka, ali ipak žalim za njim. I ne mogu ništa protiv toga; uvek mi je teško kada ga se setim. Mislite li da je u čistilištu?

FRATAR

Nema sumnje.

ŽENA

Ja nisam tako sigurna. A i vama je poznato šta mi je ponekad radio. Oh, koliko sam vam se na to žalila! Odbijala sam ga koliko kod sam mogla, ali on je bio tako nasrtljiv. Uh! Bože moj!

FRATAR

Ne brinite, boğğa milost je velika; ako čovek ima dobru volju, uvek ima vremena da se pokaje.

ŽENA

Verujete li da će Turci ove godine provaliti u Italiju?

FRATAR

Ako se ne molite, hoće.

ŽENA

Uh! Neka nas Bog sačuva tih djavola; tako se bojim ovog nabijanja na kolac! ~~Ali vidim u crkvi ženu kojoj sam dala neko prodivo.~~ Idem do nje. Do vidjenja!

FRATAR

Budite mi zdravo!

IV POJAVA

FRA TIMOTEO, LIGURIO, meser NIČA

FRATAR

Žene su najmilosrdnija, ali i najdosadnija stvorenja na svetu. Ko ih izbegava, ~~oslobađa~~ OSLOBAĐA se nezgoda, a i koristi; ko se s njima druži, taj ima koliko koristi toliko i brige. Istina je danema meda bez muva. Kakvih poslom dolazite, dobri ljudi? Nije li to meser Niča?

LIGURIO

Govorite glasno, on je ogluveo i ništa ne čuje.

FRATAR

Da ste mi dobro došli, gospodine.

LIGURIO

Glasnije!

FRATAR

Dobro došli!

NIČA

Bolje vas našli, oče!

FRATAR

Kakvim to poslom dolazite?

NIČA

Sve je dobro.

LIGURIO

Obraćajte se meni, oče, jer, ako biste hteli da vas on čuje, morao bi sav ovaj trg da odjekuje.

FRATAR

Nešto sam ~~Jesam li~~ vam ~~što~~ potreban?

LIGURIO

Meser Niča i još jedan čestiti čovek, koga ćete kasnije upoznati, hoće da razdele kao milostinju više stotina dukata.

NIČA

Auh!

LIGURIO

Čutite, do djavola, ~~neće biti mnogo.~~ Ne čudite se, oče, onome što kaže, jer je gluv, a ponekad mu se učini da čuje pa pogrešno odgovara.

FRATAR

SAMO ti nastavi, i pusti ga neka govori što god hoće.

LIGURIO

Ja imam pri sebi deo tog novca, a oni su odredili da ga vi razdelite.

FRATAR

Vrlo rado.

LIGURIO

Ali, pre nego što se udeli ova milostinja, potrebno je da nam pomognete u jednom neobičnom slučaju koji je

je čast njegove porodice.

FRATAR

O čemu je reč?

LIGURIO

Ne znam da li poznajete Kamila Kalfučija gospodinovog nečaka.

FRATAR

Da, poznajem ga.

LIGURIO

On je pre gddinu dana otišao nekim poslom u Francusku, i kako je ostao bez žene, jer mu je umrla, ostavio je ćerku stasalu za udaju na čuvanje u jednom manastiru, ~~čije ime nije potrebno da vam kažem.~~

FRATAR

Pa šta se desilo?

LIGURIO

Desilo se da je devojka, zbog svoje gluposti ili zbog nemarnosti kaludjerica, ostala u drugom stanju; u četvtom je mesecu; i ako se obazrivo ne spase situacija, pašće ljaga na doktora, na kaludjerice, na devojku, na Kamila i na dom Kalfučija. Doktor se uplašio da ne izbije bruka te se zavetovao da će dati trista dukata Bogu za ljubav ako se to ne obelodani.

NIČA

Šta mu to sve napriča!

LIGURIO

(spasiti stvar.)

FRATAR

Kako?

LIGURIO

Treba da nagovorite igumaniju da devojci da napitak koji će je osloboditi trudnoće.

FRATAR

O tome treba razmisliti.

LIGURIO

Gledajte samo koliko bi koristi proizišlo iz toga; spasli biste čast manastiru, devojci, ~~xxxxxx~~ rodbini; vratili ćeri ocu, obradovali onoga meser-Niču i tolike njegove rodjake, razdelili biste kao milostinju svih ovih trista dukata; s druge strane, vi biste se zamerili samo komadu još nerodjenog mesa, koje je bez razuma i koje može propasti i na hiljadu drugih načina; a ja smatram da je dobro ono što koristi većini i što zadovoljava većinu.

FRATAR

Neka bude tako u ime božje. Neka bude kako vi hoćete, a Bogu za ljubav i iz samilosti treba učiniti sve. Recite mi koji je to manastir, dajte mi napitak i, ako hoćete, taj novac, da bih mogao već učiniti neko dobročinstvo.

LIGURIO

Sad vidim da ste ovakav sveštenik kakvim sam vas i smatrao. Uzmite ovaj deo novca. ~~Manastir je~~... Ali pričekajte, vidim u crkvi jednu ženu koja mi daje nekakve znake; odmah se vraćam,

ne ostavljajte meser-Niču, samo da joj kažem dve reči.

V POJAVA
FRATAR, meser NIČA

FRATAR

Ta devojka, koliko ona ima godina?

NIČA

Ja sam preneražen.

FRATAR

Velim, koliko godina ima ta devojka?

NIČA

Bog je ubio.

FRATAR

Zašto?

NIČA

Da je uzme k sebi.

FRATAR

Čini mi se da sam se doro upetljao. Imam posla s jednim ludakom i s jednim gluvaćem. Jedan beži, drugi ne čuje. Ako misle da mi podvale, značu da ih nadmudrim. Evo Ligurija, vraća se.

VI POJAVA
LIGURIO, FRATAR, meser NIČA

LIGURIO

Budite spokojni, mesere. Oh! Donosim veliku novost, oče.

Nica.

FRATAR

Kakvu?

LIGURIO

Žena s kojom sam razgovarao reče mi da je ona devojka imala prirodni pobačaj.

FRATAR

Dobro, onda ćemo tu milostinju dati gradskoj trošarini.

LIGURIO

Šta kažete?

FRATAR

Kažem da utoliko pre treba da razdelite tu milostinju.

LIGURIO

Milostinja će se udeliti kad kog budete hteli, ODMAH ali potrebno je da učinite nešto drugo za našeg doktora.

FRATAR

A šta to?

LIGURIO

Nešto mnogo lakše, manje sablažljivo, za nas prihvatljivije, a za vas korisnije.

FRATAR

Šta to? Ja se s vama slažem, i čini mi se da smo se tako sprijateljili da nema te stvari koju ne bih učinio.

LIGURIO

To ću vam reći u crkvi, u četiri oka, a doktor neka nas ovde čeka. Odmah se vraćamo.

DAKA, SLADANA-P.
VELJA-JEVNIKA

NIČA

Ne povratili se.

FRATAR

Hajdemo.

VII POJAVA

Meser NIČA (sam)

NIČA

Jae li dan, ili je noć? Sanjam li, ili sam budan? Da nisam pijan? Nisam danas još ništa popio sve zbog ovog naklapanja. Dogovorili smo se da fratru kažemo jedno, a on priča drugo; hoće da se pravim gluv, pa da zapušim uši smolom kao onaj Danac, da ne bih čuo sve budalaštine koje je izgovorio, i to bogzna s kakvom namerom! Izdao sam već dwadeset pet dukata, a o mojoj stvari još se nije raspravljalo; sada su me ovde ostavili da džonjam kao budala, Ali evo ih, vraćaju se; teško njima ako nisu raspravljali o mome slučaju.

VIII POJAVA

FRATAR, LIGURIO, meser NIČA

FRATAR

Neka žene samo dodju. Znam šta treba da radim. A ako moj autoritet nezataji, još večeras ćemo kumovati tome.

LIGURIO

Meser-Niča, fra Timotio je spreman na sve. Treba se pobrinuti da žene dodju.

NIČA

Ti me vraćaš u život. Hoće li biti muško?

LIGURIO

Muško.

NIČA

Već mi suze teku od raznežености.

FRATAR

Idite u crkvu, ja ću pričekati žene ovde. Skoonite se da vas ne vide; a čim budu otišle, reći ću vam šta su kazale.

IX POJAVA

FRA TIMOTEO (sam)

FRA TIMOTEO

Ne znam ko je kome podvalio. Onaj pokvarenjak Ligurio izmislio je onu ~~prvu~~ prvu priču da bi me iskušao; i da ja nisam pristao, ne bi ni spomenuo ovu drugu stvar, da mi ne bi otkrio njihove namere vez potrebe; a za onu izmišljenu, nije im ni stalo. Istina je da su mi podvalili, ali mi i ova podvala ide u računa. Meser Niča i Kalimako su bogati, pa od prvoga iz jednih a od drugoga iz drugih razloga mogu izvući dosta; stvar treba da ostene u tajnosti, jer njima je isto toliko stalo da se ne sazna koliko i meni. Bilo kako bilo, ne kajem se. Doduše, sumnjam da će ići glatko, jer je gospa Lukredija mudra i dobra, ali ja ću je uhvatiti baš na dobrotu. A sve žene imaju malo mozga, a ako neka

ume da kaže dve reči, to se na sve strane razglasi, jer u zemlji slepaca ćoravi je gospodar. ~~A evo ide s majkom, koja je prava guška; ali, biće mi od veliko pomoći ako uspem da je privlim za ono što želim.~~ (KULISA - otvara)

X POJAVA

SOSTRATA, LUKRECIJA

Dijalog u mojoj kući

SOSTRATA

Kćeri moja, valjda veruješ da ja cenim tvoju čast kao niko na svetu, i da ti ne bih savetovala nešto što nije dobro. Rekla sam ti i ponavljam; ako fra Timoteo kaže da to možeš učiniti mirne savesti, šta se tu onda predomišljaš!

Demonstrativno ustajem, napravim tri koraka

LUKRECIJA

Uvek sam strepela da nas meser-ničina želja za decom ne navede na neki greh; ~~i zato sam, uvek kada mi je nešto pedlagao, bila nepoverljiva i neodlučna, naročito posle onoga što mi se desilo kod servita. Znate već na šta mislim.~~ Ali od svega što smo pokušali, ovo mi se čini najčudnovatije. Da ja izvrgnem svoje telo takvoj sramoti i da budem uzrok smrti nekakvog čoveka koji treba da me osramoti! NE DOLAZI U OBZIR ~~O, da sam jedina žena na svetu, i kad bi od mene imao da nastane novi ljudski rod, ne verujem da bi mi bio dozvoljen takav postupak.~~

SOSTRATA

Ja ne umem mnogo da pričam, kćeri moja. Ti ćeš govoriti s fratrom, videćeš šta će ti reći ON ~~i postupićeš po savetima njegovim, našim i onih koji te vode.~~ (izlazi)

LUKRECIJA

~~Preznoj~~ Preznojavam se od uzbudjenja. ustrićeno

avest

XI POJAVA

FRATAR, LUKRECIJA, SOSTRATA

FRATAR

Dobro mi došle! Znam što hoćete da čujete od mene, jer je meser Niča govorio sa mnom. Ja sam, bogme, preko dva sata proučavao u knjigama ovaj slučaj; i posle dugog razmišljanja, našao sam da mnogo što-šta, ~~uopšte uzevši~~, i posebno, ide u našu korist.

LUKRECIJA

Govorite li obzirljno, ili se šalite?

FRATAR

Ah! Madona Lukrecija, zar se s tim može šaliti? Zar ste me tek sad upoznali?

LUKRECIJA

Ne, oče, ali sve ovo mi se čini kao najčudnija stvar koju sam ikada čula.

FRATAR

Verujem vam, gospo, ali neću da više tako govorite. Mnoge stvari posmatrane izdaleka izlgedaju strašne, nepodnošljive, čudne, a kada im se čovek približi, ispadaju razumljive, podnošljive, obične; zato se i kaže da je strah veći od zla; a ovaj slučaj je baš takav.

LUKRECIJA

Daj bože.

FRATAR

Da se vratim na ono o čemu sam ~~goviro~~ govorio malopre. Što se savesti

tiče, treba da se pridržavate opšteg pravila, kad je dobro izvesno, a zlo neizvesno, nikada ne treba napustiti dobro iz straha od zla. U ovom slučaju, izvesno je dorbo: to jest, da ćete vi zatrudneti i pribaviti jednu dušu Gospodu bogu, a neizvesno je zlo, to jest da će onaj koji bude legao s vama ~~pošto popijete napitak~~ - umreti. ~~Medjutim,~~ Padomu ima i takvih slučajeva da se ne umire; no kako to nije sigurno, bolje je da meser Niča ne bude izložen ovoj opasnosti. Što se tiče tvrdjenjaa da je to greh, to je samo priča, je ne grši telo, već volja. Greh je ne ugoditi mužu; a vi ćete mu time ugoditi; greh je nalaziti u tome zadovoljstvo, a vama je to neprijatno. Sem toga, u svemu treba sagledati cilj, a vaš je cilj da ispunite jedno mesto na nebu, da ugodite svome mužu, ~~U Bibliji piše da su Lotove kćeri, verujući da su ostale same na svetu, živele sa ocem; i pošto je njihova namera bila dobra, nisu počinile greh.~~

LUKRECIJA

Na šta me to nagovarate?

OSTRATA

Pokori se razlogu, kćeri moja. Zar ne vidiš da žena koja nema dece nema ni svoga doma? Kad muž umre, svi je napuštaju, i ona ostaje sama kao zver.

FRATAR

Gospo, kunem vam se ovom posvećenom dušom da time što ćete se pokoriti mužu opterećujete savest isto toliko kao da ste jeli meso sredom, a to je greh koji se može izbrisati svetom vodicom.

LUKRECIJA

Na šta me navodite, oče?

FRATAR

Navodim vas na ono radi čega ćete uvek imati razloga da se molite Bogu za mene; a kroz godinu dana bićete zadovoljniji nego sada.

SOSTRATA

Ona će poslušati vaš savet. Večeras ću je ja lično položiti u krevet. Čega se plašiš, bkalavice? Bar pedeset žena u ovom gradu diglo bi ruke k nebu od radosti.

LUKRECIJA

Dobro, ali ne verujem da ću sutra ujutro biti živa.

FRATAR

Ne brini, kćeri moja. Ja ću se moliti Bogu za tebe. Čitaću molitvu anđelu Rafailu da bdi nad tobom. Idite, sad je pravi čas, i pripremite se za ovu tajnu, jer pada veče.

SOSTRATA

Ostajte u miru, oče.

LUKRECIJA

Neka mi Bog i Bogorodica pomognu da se ovo ne svrši zlo.

XII POJAVA

FRATAR, LUGIRIO, meser NIČA

FRATAR

O, Ligurio, izlazite!

LIGURIO

Kako napreduju stvari?

FRATAR

Dobro. Otišle su kući spremne da sve učine, i neće biti teškoća, jer je majka s njom i ona će je staviti u krevet.

IČA

Govorite li istinu?

FRATAR

Pazi, molim te, pa vi niste više gluvi?

LIGURIO

Sveti Kliment mi je učinio milost.

FRATAR

Onda treba da donesete zavetni dar, da se to proslavi, pada i ja nešto ućarim.

NIČA

Ne govorimo o nepotrebnim stvarima. Hoće li se žena opirati da učini ono što ja želim.

FRATAR

NIČA

Ja sam najsrećniji čovek na svetu.

FRATAR

Verujem vam. Dobićete muško dete, a ko ne ume, neka ga nema.

LIGURIO

Hajde, fratre, vratite se svojim molitvama, a ako nam bude još nešto trebalo, potražićemo vas. Mi, gospodinè, idite ženi da je održite čvrstom u ovoj odluci, aja idem kod magistra Kalimaka da vam pošalje napitak. Gledajte da se u jedan opet vidmo da bismo pripremili ono što treba da izvedemo u četiri sata.

NIČA

Dobro kažeš, zbogom.

FRATAR

Budite mi zdravo.

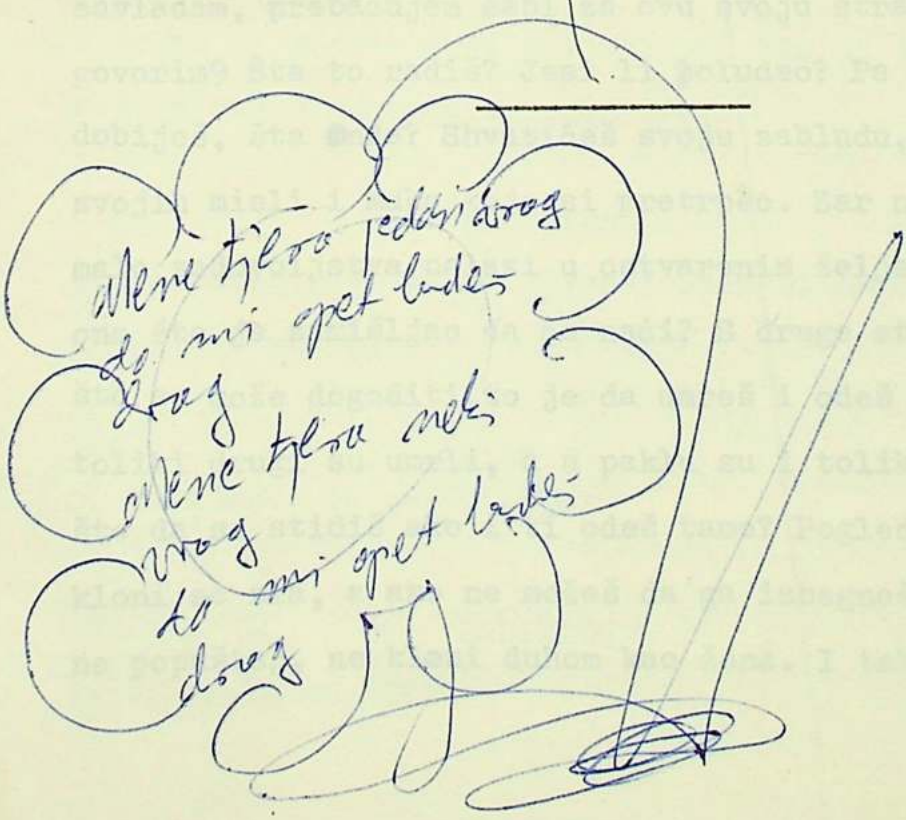

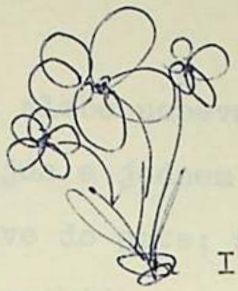

ČETVRTI ČIN

I POJAVA

KALIMAKO (Sam)

Na kraju krajeva, hteo bih da sazn̄am šta su oni uradili. Možda neću više ni videti Ligurija! A sada je već ponoć, a ne jedanaest Kakve sam sve duševne muke pretrpeo i kakve još trpim! O, tačno je da Fortuna i priroda vode računa o ravnoteži; ne pruža ti nikada nešto dobro a da se na drugoj strani ne pojavi zlo; koliko je u meni sve jače bivala nada, toliko mi se povećava strah. Jadan li sam ja! Kako da izdržim tolike muke i i da živim raspet izmedju strahovanja i nade? Ja sam kao vrod na kojeg su se ustremila dva surpotna vetra i koji je u sve većoj opasnoti što je bliže luci. Glupost meser-Hiče uliva mi nadu, opreznost i strogost Lukrecijina plaše me. Avaj, zašto nigde ne mogu da nadjem mira! Ponekada se trudim da se savladam, prebacujem sebi za ovu svoju strast i samom sebi govorim9 Šta to radiš? Jesi li poludeo? Pa i ako je dobiješ, šta onda? Shvatićeš svoju zabludu, kajašeć se radi svojih misli i muka koje si pretrpeo. Zar ne znaš koliko čovek malo zadovoljstva nalazi u ostvarenim željama, malo u odnosu na ono što je zamišljao da će naći? S druge strane, ononajgore što se može dogoditi to je da umreš i odeš u pakao; pa toliki drugi su umrli, a u paklu su i toliki potešni ljudi; što da se stidiš ako i ti odeš tamo? Pogledaj sudbini u oči, kloni se zla, a ako ne možeš da ga izbegneš, podnesi ga muški, ne popuštaj, ne kloni duhom kao žena. I tako sebe hrabrim,

ali slabo uspevam, jer me sa svih strana saleću tolika želja a jednom budem sa ovom ženom, da se sav uzbudim od glave do pete; noge mi klecaju, utroba mi podrhtava, srce mi se kida u grudima, ruke mi se oduzimaju, jezik zanemi, oči zamagle, u glavi mi se vrti. Kada bih bar našao Ligurija, imao bih kome da se izjadam. Ali pazi kako hitro ide prema meni. Njegov izveštaj će mi ili pomoći da još malo poživim, ili će me sasvim ubiti.

Johann Hans 13.1179

II POJAVA

LIGURIO, KALIMAKO

LIGURIO

Nikada nisam toliko želeo da nadjem Kalimaka, i nikada se nisam više mučio da ga pronadjem. Da mu donosim loše vesti, sreo bih ga otprve. Bio sam u njegovoj kući, na trgu, na tržnici, kod palate Spini, kod Lodjije Tornakvinčija, i nisma ga pronašao. Ovi zaljubljeni kao da imaju živu pod nogama pa ne mogu da se zaustave.

KALIMAKO

Što oklevam, što ga ne zovnem? Ipak mi se čini da je raspoložen. Ligurio! O, Ligurio!

LIGURIO

O, Kalimako, ta gde si bio?

KALIMAKO

Kakve vesti nosiš?

LIGURIO

Dobre.

KALIMAKO

Dobre, zaista?

LIGURIO

Odlične.

KALIMAKO

A Lukrecija, pristaje?

LIGURIO

Da.

KALIMAKO

~~Jeli~~ fratar je učinio što treba?

LIGURIO

Učnio je.

KALIMAKO

O, neka je blagosloven ~~fratar~~! Uvek ću se moliti Bogu za njega.

LIGURIO

Gle, molim te! Kao da će Bog uslišiti molitve za zla dela kao i molitve za dobra. Fratar će hteti nešto drugo, a ne molitve

KALIMAKO

Šta će hteti?

LIGURIO

Pare.

KALIMAKO

Daćemo mu. Koliko si mu obećao?

LIGURIO

Trista dukata.

KALIMAKO

Dobro si uradio.

LIGURIO

Doktor je dao dvadeset pet.

KALIMAKO

Šta kažeš?

LIGURIO

Eto tako, dao ih je.

KALIMAKO

Šta je učinila Lukrecijina mati?

LIGURIO

Gotovo sve. Kada je čula da se ova lepa noć neće računati njenoj kćeri u greh, nije prestala da moli, da zapoveda, da bodri Lukreciju, sve dok je nije odvela fratru, i tamo je tako uticala na nju da je ova pristala.

KALIMAKO

~~O, bože! Čime sam zaslužio toliku sreću~~? Umreću od radosti.

LIGURIO

Kakav je ovo čovek? Baš hoće na svaki način da umre, sad od žalssti, sad od radosti. Jesi li spravio napitak?

KALIMAKO

Da, spravio sam ga.

LIGURIO

Šta ćeš joj poslati?

KALIMAKO

Čašu ~~hipokrasa,~~ kamilice dobra je za stomak, izaziva dobro raspoloženje. Jao, teško meni, teško meni, teško meni, propao sam!

LIGURIO

Šta je, šta ti je?

KALIMAKO

Tu nema spasa.

LIGURIO

Kakav te vrag spopao?

KALIMAKO

Ništa nismo učinili, ja sam propao.

LIGURIO

Zašto? Ej, čuješ li, ~~skloni te ruke s lica~~.

KALIMAKO

Zar ne znaš da sam rekao meser-Niči da ćemo ~~on, Siro, ti i ja~~ uhvatiti nekog čoveka i strpati ga u krevet kraj njegove žene?

LIGURIO

Pa šta?

KALIMAKO

Kako "pa šta"? Ako sam s vama, ne mogu biti i onaj koga treba uhvatiti; ~~a~~ ako nisam, on će primetiti podvalu.

LIGURIO

Pravo kažeš, ali zar nema nekog izlaza?

KALIMAKO

Sumnjam.

LIGURIO

Ali nekakav izlaz mora da postoji.

KALIMAKO

Kakav?

LIGURIO

Čekaj, da nešto smislim.

KALIMAKO

Sad mi je sve jasno. Teško meni ako tek sada treba da smišljaš.

LIGURIO

Smislio sam.

KALIMAKO

Šta?

LIGURIO

Uredi ću da fratar, koji nam je dosada pomagao, izvede ostalo.

KALIMAKO

Kako?

LIGURIO

TREBA svi da se prerušimo. Nateraću i fratra da se preruši da podržava tvoj glas, lik i obuče tvoje odelo; ja ću doktoru reći da si to ti, i on će poverovati.

KALIMAKO

To mi se svidja, ali šta treba ja da radim?

LIGURIO

Predlažem da prebaciš na sebe kratak ogrtač ~~i da s lautom u ruci~~, pevušeći neku pesmicu, naidješ iza ugla, i kreneš pored njegove kuće.

KALIMAKO

Otkrivenog lica?

LIGURIO

DA, jer kad bi imao masku, on bi posumnjao.

KALIMAKO

Prepoznaće me.

LIGURIO

Neće, jer ćeš iskriviti lice, otvoriti, odnosno razvaliti, napućiti ili iskriviti usta, zatvoriti jedno oko. Ded pokušaj!

KALIMAKO

Je li ovako?

LIGURIO

Ne.

KALIMAKO

Ovako?

LIGURIO

Nije dovoljno.

KALIMAKO

A ovako?

LIGURIO

Da, tako. Zapamti~~te~~ to; imam kod kuće veštački nos, stavišećnjega.

KALIMAKO

Pa dobro, ali šta ćemo posle?

LIGURIO

Čim se pojaviš na uglu, opkolićemo te, ~~otećemo ti lautu,~~ ščepaćemo te, a onda odvesti doktorovoj kući i strpati u krevet. Ostalo moraš sam uraditi.

KALIMAKO

TREBA DOĆI DOTLE-

LIGURIO

Ti trdba dotle da dodješ, a da li šeć se opet vratiti, to zavisi od tebe, a ~~mne~~ od nas.

KALIMAKO

Kako?

LIGURIO

Lepo; noćas moraš da je pridobiješ i, pre nego što odeš, treba da joj kažeš ko si, dajoj otkriješ prevaru, izjaviš ljubav i dokažeš koliko je voliš. Moraš je ubediti da može biti tvoja prijateljica bez ikakve sramote, a da joj može doneti veliku sramotu ako ti budeš nepriatelj. Nemoguće je da je ne privoliš i da se zadovolji ovom jedinom noći.

KALIMAKO

Veruješ li da je to moguće?

LIGURIO

Uveren sam. Ali ne gubimo vreme, (već je dva sata). Zovi Sirak pošalji napitak meser-Ničiji ~~i čekaj me kod kuće~~. Ja idem po fratra, ~~naterаću ga da se preruši i dovešću ga ovamo; naći~~ PA ćemo ~~dokvera~~ i urediti ćemo i ostalo ~~što je potrebno~~.

KALIMAKO

U redu, idi.

III POJAVA

KALIMAKO, SIRO

KALIMAKO

Ej, Siro!

SIRO

Godpodine!

KALIMAKO

Dodji ovamo.

SIRO

Evo me.

KALIMAKO

Uzmi onu srebrnu tašnu iz ormana ~~u sobi~~, pokrij je nečim i donesi mi je; pazi da uz put ne propipaš.

SIRO

U redu.

KALIMAKO

Ovaj je već deset godina kod mene, i uvek me je verno služio. Verujem da će mi i ovom prilikom biti veran; i mada ga nisam upoznao sa ovom prevarom, on nešto nagadja, i vidim da se snalazi jer je veliki lukavac.

SIRO

Evo je!

KALIMAKO

Dobro. Otrči do kuće meser-Niče, reci mu da je to lek koji njegova žena treba da uzme odmah posle večere; ~~što~~ što ranije ~~je~~ večera, tim bolje; reci mu da ćemo ~~mi~~ biti na uglu u ugovoreno vreme; neka dodje tamo. Idi brzo.

SIRO

Idem.

KALIMAKO

Slušaj! Ako bude hteo da ga pričekaš, ti ga pričekaj i doji s njim; a ako ne bude hteo, potšo mu predaš lek i

~~PRENESEŠ PORUKU; VRATI SE OVAMO.~~

SIRO

~~Dobro, gospodine.~~

IV POJAVA

KALIMAKO (sam)

KALIMAKO

Čekam da se Ligurio vrati s fratrom; ima pravo onaj ko tvrdi da je iščekivanje mučno. Kad pomislim gde sam sada, a gde bih mogao biti kroz dva sata, sasvakim časom koji prolazi gubim po deset livri od straha da se ne dogodi nešto što bi moglo osujetiti moju nameru. Ah, nek se to već jednom ostvari pa makar to bila i poslednja noć moga života; inače ću skočiti u Ario, ili ću se obesiti, ili ću se baciti kroz ovaj prozor, ili izbosti vodežom prednjenim vratima. Nešto ću već učiniti, samo da ne živim više. Ali evo Ligurija! On je, a s njim je, izgleda neki iskrivljen, hrom čovek; to je sigurno prerušeni fratar. O, fratri! Dovoljno je upoznati samo jednoga, pa ih sve poznaješ. Ko li je onaj drugi što im je prišao? Kao da je Siro; sigurno je već predao poruku doktoru; da, on je. Sačekaću ih ovde.

V POJAVA

SIRO, LIGURIO, FRATAR (prerušen), KALIMAKO

SIRO

Ko je to s tobom, Ligurio?

LIGURIO

Pošten čovek.

SIRO

Je li on hrom ili se samo pravi?

LIGURIO

Gledaj svoja posla.

SIRO

Oh! Lice mu je kao u pravog razbojnika.

LIGURIO

De, smiri se, ne dosadjuj nam. Gde je Kalimako?

KALIMAKO

~~Vo~~ me. ~~Dobro mi došli~~!

LIGURIO

Ej, Kalimako, opomeni ovog luckastog Sira, već je rekao stotinu gluposti.

KALIMAKO

Siro, slušaj, večeras ćeš raditi ono što ti Ligurio bude kazao, ~~3~~ kada ti nešto naredi, smatraj da ti ja naredjujem; ~~4~~ sve što vidiš, čuješ i primetiš, moraš čuvati u najvećoj tajnosti ako ti je stalo domoga imanja, časti i života, ~~28~~ i do tvoje koristi.

SIRO

Ne brinite.

KALIMAKO

Jesi li predao čašu doktoru?

SIRO

Jesam, gospodaru.

KALIMAKO

Šta je rekao?

SIRO

Da će sada biti sve u redu.

FRATAR

Je lito Kalimako?

KALIMAKO

Ja sam vam na usluzi. Uslovi su nam i jednom i drugom poznati9 možete raspolagati mnome i svim mojim imanjem kao samim sobom.

FRATAR

Čuo sam i verujem u to9 a pristao sam da učinim za tebe ono što ne bih učinio ni za koga na svetu.

KALIMAKO

Vaš trud neće biti zzaludan.

FRATAR

Dovoljno je da mi budeš naklonjen.

LIGURIO

Ma`nimo se učtivosti. Ja i Siro idemo da se preobučemo. Ti, Kalimako, podji s nama da bi mogao da se pobrineš za

svoje stvari. Fratar neka nas ovde sačeka; mi se odmah vraćamo, a onda idemo da se nadjemo s meser-Ničom.

KALIMAKO

Tako je, ~~hajdemo~~ hajdemo.

FRATAR

Čekam vas.

VI POJAVA

FRATAR (sam, prerušen)

FRATAR

Imaju pravo oni koji tvrde da ~~rdjavo~~ rdjavo društvo dovodi čoveka do vešala; često neko nastrada kada je suviše lakoveran i preterano dobar baš isto kao i kad je mnogo zao. Bog mi je svedok da nisam hteo nikome dananesem zla; živeo sam u svojoj ćeliji, čitao molitve, brinuo se o svojim vernicima, kad preda me banu onaj djavo Ligurio koji me navede na greh, a ja sam zapao u njegai tako se zaglibio da ne znam šta ću biti sa mnom. Ipak se tešim, jer kad je većem broju ljudi stalo do nečega, svi moraju o tome da se brinu. ~~Ali ovo, vraćaju se Ligurio i onaj sluga.~~

VII POJAVA

FRATAR (prerušen), LIGURIO, SIRO

FRATAR

Dobro došli!

LIGURIO

Kako izgledamo?

FRATAR

Odlično.

LIGURIO

~~Doktora još nema~~. Hajdemo prema njegovoj kući, već je (prošlo) tri, hajdemo.

SIRO

K$_o$ to otvara njegova vrata? Je li to sluga?

LIGURIO

Ne, to je on. Ha, ha, ha, ha!

SIRO

Šta se smeješ?

LIGURIO

Ko se ne bi smejao! Ima na sebi dolamu koja mu ne pokriva ni zadnjicu. ~~Šta ono, do djavola, ima na glavi? Liči na neku kanoničku kapuljaču,~~ a dole je obučen kao mačevalac. Ha, ha, ha! on nešto mrmlja. Sklonimo se da čujemo neku zgodu o njegovoj ženi.

VIII POJAVA

Meser NIČA (nerušen)

NIČA

Šta sve nije izvodila ona moja luda! Poslala je služavku kod majke, a slugu u grad. To je pohvalno, ali nije pohvalno

što se toliko prenemagala dok nije najzad pristala da legne u krevet. Te neću.. te kako ću... Na šta me vi terate... Jao, teško meni! O, majko moja... I da joj majka nije održala bukvicu i predskazala zlo, ne bi legla u taj krevet. Da-bogda jeuhvatila troletnica! Ja volim kada su žene sramežljive, ali ne baš u tolikoj meri, jer ova nas je potpuno ošamutila, glupača jedna! A da neko (tek onako, KAŽE rekne): !Neka djavo nosi najmudriju ženu u Firenci", ona bi odmah kazala: "Šta sam ti ja skrivila?" Zaam da će Paskvina ući u Areco.1 (Ovim rečima Niča aludria na ono što treba da se odigra izmedju Lukrecije i mladića koga nameravju silom da ubace u njegovu kuću. (Prim.prev.) i pre nego što se igra završi, moći ću da kažem kao gospa Ginga:2 (Ove Ničine reči odnose se na priču o gospa-Gingi koja je na pitanje da li je baš videla izvesnu stvar odgovorila: "Kako da nisam, ovim rukama".(Prim.prev.) "Uverio sam se svojim rukama". Baš ovako dobro izgledam! Ko bi me prepoznao? Izgledam ovako viši, mladji, ~~vitkiji~~, i nema žene ooja bi mi tražila pare. ~~Ali gde da nadjem ove ljude~~?

IX POJAVA

LIGURIO, meser NIČA, FRATAR (prerušeň)SIRO

LIGURIO

Dobro veče, gospodine.

NIČA

O, ej, e!

LIGURIO

Ne bojte se, mi smo, mi smo.

NIČA

Oh! S_vi ste tu. Da vas nisam odmah prepoznao, zadao bih vam ovim(mačem) NOŽEM najdirektniji udarac koji znam. Jesi li to ti? Ligurio? I ti, Siro? A onaj tamo je magister? A?

LIGURIO

Da, gospodine.

NIČA

Gle, molim te, kako se dobro prerušio, ne bi ga prepoznala ni RODENA MAJKA. Vakuatu.l(Va-qua-tu (Dodji-amo-ti) bio je nadimak jednoga čuvenog firentinskog tamničara koji je dobro poznavao sve provisvete u gradu. (Prim.prev.)

LIGURIO

Stavio sam mu dva oraha u usta da ga ne bi prepoznali po glasu.

NIČA

Ti si glupak.

LIGURIO

Zašto?

NIČA

Što mi tom ranije nisi rekao? Stavio bih i ja dva, znaš i sam koliko je važno da čoveka ne prepoznaju po glasu.

LIGURIO

Uzmite, stavite ovo u usta.

NIČA

Šta je to?

LIGURIO

K,,gla voska.

NIČA

Daj ovamo, ča, pu, kho, kho, khu, fuj! Sasušio se dabogda, mangupe jedan.

LIGURIO

Oprostite mi, nisam primetio da sam vam dao drugu stvar.

NIČA

Kho, kho, pu, pu! Šta... šta je to?

LIGURIO

Aloja.

NIČA

Idi bestraga! Pu, pu! Magistre, više ništa ne govorite?

FRATAR

Ligurio me naljutio.

NIČA

Oh, vi dobro umete da menjate glas.

LIGURIO

Ne gubimo vreme ovde. Ja ću biti zapovednik i rasporediću vojsku

za bitku. Na desnom krilu stajaće Kalimako, na levom ja, a izmedju krila, isturenih kao dva roga, smestićemo doktora; Siro će biti u zaštitnici, ~~da bi pritekao u pomoć onoj strani koja je slabija.~~ Lozinka neka bude "sveti Kuku".

NIČA

Ko je taj sveti Kuku? (Ove Ligurove reči su dvosmiselene jer ~~xxx~~ cocu na francuskom znači rogonja. ~~(~~Prim.prev.).

LIGURIO

To je svetac koji se najviše poštuje u Francuskoj. ~~Hajde da postavimo zasedu na ovom uglu.~~ Slušajte, čuje nešto se ~~zvuk laute.~~

NIČA

On je. Šta ćemo sad?

LIGURIO

Treba poslati ~~napred~~ izvidnicu ~~da otkrije ko je to, a postupićemo prema onome~~ što nam on ~~bude javio~~.

NIČA

Ko će poći?

LIGURIO

Hajde, Siro. Znaš šta treba da radiš. ~~Posmatraj, ispitaj, brzo se vrati i javi nam.~~

SIRO

Idem.

NIČA

Ne bih hteo da nagrajišemo, da to bude neki slab ili

bolešljiv starac pa da moramo ponoviti ovu igru sutra uveče.

LIGURIO

Ne bojte se. Siro je sposoban čovek. Evo ga, vraća se. Šta si video, Siro?

SIRO

To je najlepša momčina koga ste ikada videli. ~~Nema ni dvadeset pet godina, idem sam, ogrnut je kabanicom i svira u lautu.~~

NIČA

Ako govorišistinu, on je baš ono što nam treba; ali, budi oprezan, inače će se sva ova čorba sručiti tebi na glavu. ČORBA

SIRO

Tako je kao što sam vam rekao.

LIGURIO

Pričekajmo da se pojavi iza ovog ugla, a onda odmah navalimo na njega. NA SVOJA MESTA.

NIČA

Sklonite se, magistre, vi kao da ste od drveta.

Evo ga.

KALIMAKO (peva)

U postelji nek`ti vrag uleti
Kada u nju pristupa ja nemam.

LIGURIO

Stoj! ~~Daj ovamo tu lautu.~~

KALIMAKO

Jao meni! Šta sam skrivio?

NIČA

Videšeć. Pokrij mu glavu, veži mu usta.

LIUURIO

Okreni ga.

NIČA

Još jednom, još jednom, odvedite ga kući.

FRATAR

Meser-Niča, ja odoh da se odmorim, glava me toliko boli da mi se čini da umirem. A ako nije nepohodno, ujutro neću ni doći.

NIČA

Dobro, magistre, nemorate da dodjete. Možemo i bez vas.

X POJAVA

FRATAR (sam)

Oni su se nabili u kuću, aja odoh u ~~manastir~~ CRKVU; a vi, gledaoci, nemojte nas koriti, jer noćas niko neće spavati, tako da se činovi neće prekidati. Ja ću očitati molitvu, Ligurio i Siro će večerati, jer danas nisu ništa jeli, doktor će iz sobe preći u salon da bi stvar išla glatko. Kalimako i madona Lukrecija neće spavati jer da sam ja na njegovom mestu, a vi na njenom, znam da ni mi ne bismo spavali.

PETI ČIN

I POJAVA

FRATAR (sam)

Hoćas nisam mogao oka sklopiti, toliko me kopka da saznam kao su Kalimako i ostali izveli stvar. Trudio sam se da utičcam vreme na razne načine9 odslužio sam jutrenje, pročitao žitije jednog od svetih Otaca, otišao u crkvu i zapalio kandilo koje je bilo ugasilo, promenio sam veo jednoj bogorodici koja čini čudesa. oliko sam puta rekao tim fratrima da je drže čisto I onda se još čude što pobožnost opada. Sećam se da je nekada bilo i do pet stotina zavetnih darova, a sada ih nema ni dvadeset; mi smo krivi jer nismo umeli da očuvamo ugled. Nekada smo imali običaj da posle večernje idemo u procesiju, a svake subote smo traili da se pevaju pohvale. Uvek smo se ovde zavetovali da bi se videli novi zavetni darovi; a prilikom ispovesti, upućivali smo ljude i žene da daju zavete. Sada se ništa od toga ne čini, pa se onda čudimo što ide tako traljavo! O, kako malo mozga imaju ovi moji fratri. Ali čujem veliku buku iz kuće meser-Ničine. Evo ih, vere mi9 izvlače zarobljenika. Izgleda da sam stigao na vreme. Zadržali su se baš do poslednjeg trenutka9 počinje da sviće. Hteo bih da čujem šta pričaju, ali da me ne vide.

II POJAVA

Meser NIČA, LIGURIO, SIRO

NIČA

Drži ga s ove strane, ja ću s druge; a ti, Siro, drži ga o dostrag, za dolamu.

KALIMAMO

Nemojte me mučiti.

LIGURIO

Ne boj se, možeš da ideš.

NIČA

Ne idimo više tamo.

LIGURIO

~~Dobro kažete, pustimo ga da ode odavde~~. Okreni ga dva puta da zaboravi odakle je došao. Siro, okreni ga.

SIRO

Evo.

NIČA

Obrni ga još šjednom.

SIRO

Evo, okrenuo sam ga.

KALIMAMO

A moja lauta!

LIGURO

Odlazi, razbojniče, bubi se. Ako te samo čujem da pričaš, ode ti glava.

NIČA

Pobegao je. Hajde da se oslobodimo ovih stvari. Moramo svi izići rano da se ne bi primtilo da smo probdeli ~~ovu~~ noć.

PROŠLU

LIGURIO

Pravo kažete.

NIČA

Idite vi sa Sirom do magistra Kalimaka i recite mu da je stvar dobro izvedena.

LIGURIO

Šta da mu kažemo? Mi ništa ne znamo. ZNATE Znamo da smo, čim smo ušli u kuću, otišli u ostavu da pijemo. Vi ste ostali s taštom da se bakćete, i nismo vas videli sve do ovog časa, kada ste nas pozvali da izbacimo tog mangupa.

MOJA POJAVA

NIČA

Imate pravo. Oh! Imam da vam pričam lepe stvari. Moja žena je ležala u krevetu u mraku. Sostrata me čekala kraj vatre. Stigao sam sa ovom močinom, i da ništa ne bi promaklo, poveo sam ga gore u neku slabo osvetljenu ostavu iznad velike vorane, tako da mi nije mogao videti lice.

LIGURIO

Pametno.

NIČA

Terao sam ga da se svuče, a on se snebivao. Ja ti onda zarežim na njega kao pas, te se on svuče za tren oka i ostadego. U licu je ružan, ima grdnu nosinu i kriva usta, ali nisam video lepše telo. Belo, meko, oblo, a od drugim stvarima i ne pitajte.

LIGURIO

O tome i ne treba raspravljati; a zar je trebalo da ga vidite od glave do pete?

NIČA

Ti baš hoćeš da se zavitlavaš. Kada sam već upao u taj sos, morao sam ići do kraja. A sem toga, hteo sam da vidim da li je zdrav; šta bih radio da je imao francusku bolest? Ti samo znač da pričaš.

LIGURIO

U pravu ste.

NIČA

Kada sam video da je zdrav, poveo sam ga i po mraku uveo u sobu i strpao u krevet; a pre nego što samotišao, hteo sam da se svojom rukom uverim kako stvar ide, jer nemam običaj da primam rog za sveću.

LIGURIO

S koliko ste samo predstrožnosti izveli ovu stvar!

NIČA

Pošto sam sve čuo i ispijao, izidjem ja iz sobe, zatvorim vrata, odem kod tašte koja je sedela pored vatre, i cele smo noći razgovarali.

LIGURIO

O čemu ste to razgovarali?

NIČA

O Lukrecijinoj gluposti, i o tome kako bi bilo bolje da je odmah, oprve, pristala, bez toliko prenemaganja.

Zatim smo razgovarali o detetu, pa mi se učinilo da već držim u naručju tog lepotana! Sve dok nisam čuo kako izbija jedan sat posle ponoći. Plašeći se da svakog trenutka može svanuti, otišao sam u sobu. Šta mislite, nisam mogao naterati mangupčinu da ustane.

LIGURIO

Verujem, bogami!

NIČA

Dobro je omastio brk, pa mu se svidelo. Ipak je ustao; tada sam vas pozvao, i izbacili smo ga.

LIGURIO

Stvar je dobro izvedena.

NIČA

Šta ćeš reći kad ti kažem da mi je žao?

LIGURIO

Koga ti je žao?

NIČA

Onog jadnog mladića što će tako brzo umreti, i što će ga ova noć tako skupo stajati.

LIGURIO

Oh! Imate vi dosta svojih briga. Pustite ga da se sam brine o tome.

NIČA

Imaš pravo. Ali čini mi se da ima već sto godina kako nisam

video magistra Kalimaka; hoću da mu kažem koliko sam radostan.

LIGURIO

Izići će kroz jedan sat. Ali već je dan; mi idemo da se presvučemo; a vi, šta ćete?

NIČA

Idem i ja kući da obučem pristojno odelo. Narediću da žena ustane, da se okupa, pa ću je odvesti u crkvu da je blagoslove. Hteo bih da i Vi i Kalimako budete tamo da bismo razgovarali s fratrom. Treba da mu se zahvalimo i da ga nagradimo za dobro koje nam je učinio.

KRAVO LIGURIO

Pravo kažete; učinićemo tako.

III POJAVA

FRATAR (sam)

Čuo sam njihov razgovor, i baš mi je milo što vidim koliko je ovaj doktor glup; a naročito mi se svidja njegov poslednji zaključak. Potšo će doći k meni da me posete, neću daostanem više ovde, već idem da ih čekam u crkvi, gde će moja roba imati veću vrednost. Alik ko to izrazi iz one kuće? Kao da je Ligurio, a s njim je sigurno Kalimako. Neću da me vide iz već poznatih razloga; ipak, i ako ne dodju da me posete, uvek ću imati vremena da ja njih posetim.

IV ~~XXXX~~ POJAVA

KALIMAKO, LIGURIO

KALIMAKO

Kao što ti rekoh, moj Ligurio, sve do ~~d~~evet sati bio sam neraspoložen; i mada sam osetio veliko zadovoljstvo, učinilo mi se da to nije ono pravo. Medjutim, pošto sam joj re ~~so~~ ko sam i pošto samotkrio ljubav koju osećam prema njoj, predočio sam joj da bismo, zahvaljujući gluposti njenog muža, mogli da živimo srećno i bez ikakve sramote, i obećao sam njoj da ću je uzeti za ženu ako bi se desilo da bog uzme k sebi njenog muža. Pa kako je ona, pored ovih razloga, iskusila i kakva je razlika izmedju moga i Ničinog zagrljaja, izmedju poljubaca mladog ljubavnika i poljubaca starog muža, izdahnuvši nekoliko puta, rekla mi je: "Pošto su me tvoja lukvaost, glupost moga muža, lakovernost moje majke i pokvarenost moga ispovednika naveli da učinim ono što nikada sama ne bih učinila, hoću da verujem da je to božja volja, te nisam kadra da odbijem ono što nebo traži da prihvatim. Zato pristajem da mi budeš gospodar i vodič; ~~da mi budeš otac, hranilac i sve moje dobro.~~ Ono što je moj muž hteo da traje jedno jedino veče, ja hoću da traje stalno. Ti ćeš stoga postati njegov kum, i ~~xxxxx~~ doći ćeš ujutro u crkvu, a odatle k nama na ručak. Od tebe će zavisiti kada ćeš dolaziti ili odlaziti. Takoćemo moći uvek da se ~~xxxxxx~~ sastanemo bez podozrenja". - ~~Čuvši ove reči~~, samo što nisam umro od milja. Nisam bio u stanju da kažem ni stoti deo onoga što sam želeo. I tako sam sada najsrećniji i najzadovoljniji čovek na svetu.

A ako ovu sreću ne izgubim, smrću ili vremenom, otiću najblaženiji medju blaženima i najsvetiji medju svetima.

LIGURIO

Tvoja sreća me neobično raduje. Vidim da se završilo baš onako kako sam ti i govorio. Ali, šta ćemo sada?

KALIMAKO

Hajdemo do crkve, obećao sam joj da ću biti tamo kad dodje s majkom i doktorom.

LIGURIO

Čujem kako se njihova vrata otvaraju; to one izlaze, doktor ide za njima.

KALIMAKO

Podjimo u crkvu, pa ćemo ih tamo sačekati.

1. A PARE!

2. TAMO ĆEMO SVE SREDITI.

V POJAVA

Meser NIČA, LUKRECIJA, SOSTRATA

NIČA

Lukrecija, verujem da je dobro činiti sve uu strahu božjem, ali ne bezglavo.

LUKRECIJA

Pa šta sada treba da radimo?

NIČA

Pazi kako odgovara! Kako se kočoperi!

SOSTRATA

Nemojte se čuditi, majka je izmučena.

LUKRECIJA

Šta hoćete time da kažete?

NIČA

Kažem da treba da odem pre vas, da razgovaram s fratrom, da mu kažem da te dočeka na ulazu u crkvu i da te blagoslovi, jer kao da si se jutros ponovo rodila.

LUKRECIJA

~~Pa što ne~~ idete?

NIČA

Jutros si nešto mnogo drska! A sinoć je izgledala polumrtva.

LUKRECIJA

To imam vama da zahvalim.

SOSTRATA

Idite po fratra. ~~Ali nije potrebno, eno ga pred crkvom.~~

NIČA

~~Doista.~~

VI POJAVA

FRATAR, meser NIČA, LUKRECIJA, KALIMAKO, LIGURIO, SOSTRATA

FRATAR

Evo me, izlazim; Kalimako i Ligurio su mi rekli da doktor i žene stižu u crkvu.

NIČA

Bona dies,l (dobar dan (prim. prev.), oče,

FRATAR

Dobro mi došl, neka vam je srećno i neka bog dâ da rodite lepog muškarčića.

LUKRECIJA

Daj bože!

FRATAR

Daće bog, svakako.

NIČA

Koga to vidim u crkvi, Ligurija i magistra Kalimaka?

FRATAR

Da, gospodine.

NIČA

Pozovite ih.

FRATAR

Hodite ovamo.

KALIMAKO

Pomozi bog!

78

NIČA

Magistre, rukujte se s mojom ženom.

KALIMAKO

Vrlo rado.

NIČA

Lukrecija, njemu treba da zahvalimo što ćemo imati na koga da se oslonimo u starosti.

LUKRECIJA

To mi je vrlo drago, ~~i~~ zato treba da nam bude kum.

NIČA

Bog te blagoslovio! Neka on i Ligurio dodju danas na ručak.

LUKRECIJA

Svakako.

NIČA

I daću im ključ od sobe u prizemlju koja vodi u trem da bi mogli da dodju kad god im je volja, jer nemaju žene u kući pa žive kao zveri.

KALIMAKO

Slažem se, upotrebiću ga kad mi zatreba.

FRATAR

Hoću li ja dobiti novac za milostinju?

NIČA

Dobroznate, domine, da će vam još danas biti poslat.

LIGURIO

A niko ne misli na Sira?

NIČA

~~Neka traži~~ što je moje, i ~~njegovo~~ je. Lukrecija, koliko groša treba da dam fratru da te blagoslovi?

LUKRECIJA

Dajte mu deset.

NIČA

Do djavola!

FRATRR

Vi, gospo Sostrata, kao da ste se nešto podmladili.

SOSTRATA

Pa ko ne bi bila veseo?

FRATAR

Hajdemo svi u crkvu i tu ćemo očitati uobičajenu molitvu

a zatim, posle službe, ići ćemo da ručate po svojoj želji. Vi, ~~gledaoci~~, ne čekajte da mi izidjemo, služba dugo traje, ~~ja ostajem u crkvi, a oni će kroz ova pobočna vrata otići kući. Da ste mi zdravo!~~

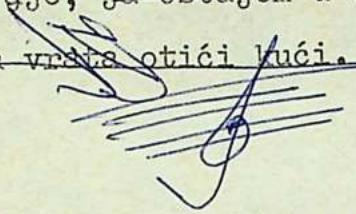

K r a j!

The End

The End

Svršetak Fin Kraj

još dodatak (76)

I-1-11

II
12-25

III
26-44

IV
45-65

V
66-78

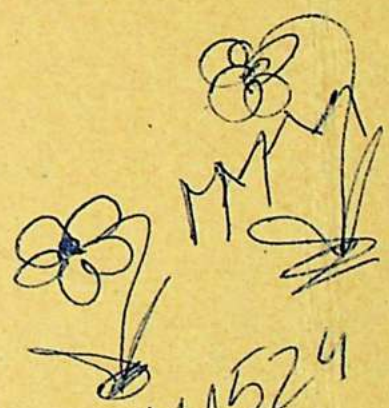

771524

13. veljača 79